

Activiteitenverslag 2025

Stichting Van Praag Instituut voor Mens en Toekomst

Van Praag Instituut
Beukenlaan 9
3741 BN Baarn
info@vanpraaginstituut.nl
www.vanpraaginstituut.nl

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD3

ACTIVITEITENVERSLAG4

1. DOELSTELLING 4

2. PROJECTEN 4

3. ONDERWIJSACTIVITEITEN EN TT-NETWERK 5

ORGANISATIE6

VOORWOORD

Een belangrijke gebeurtenis in 2025 was de verhuizing van het Van Praag Instituut. Na 30 jaar hebben wij het mooie en vertrouwde Springhuys in het centrum van Utrecht verlaten. Het pand kreeg een nieuwe bestemming. Omdat inmiddels veel van onze activiteiten zich op locatie en online afspelen, kunnen we volstaan met een kleiner kantoor, wat we gevonden hebben in Soest. Voor de TT cursussen voor open inschrijvingen hebben we een geschikte ruimte gevonden in Utrecht centrum.

In 2025 is verder vooral gewerkt aan de lopende meerjarige (onderzoeks)projecten en aan het meeschrijven aan nieuwe projectvoorstellen, die zich echter (nog) niet vertaald hebben in subsidies. Het honoreringspercentage bij Europese aanvragen is gemiddeld 16%, voor ZonMw aanvragen ligt dat iets hoger, tussen 15 en 25%. Toch vinden we het belangrijk om te blijven bijdragen aan dergelijke onderzoeksvorstellen.

Het vorig jaar nieuw geformuleerde TT-beleid hebben we dit jaar verder vormgegeven, met toegenomen aanwezigheid op verpleegkundige vakcongressen, online TT-café's en diverse communicatie-uitingen. Het aantal TT cursussen is gelijk gebleven aan dat van vorig jaar. Helaas hebben wij van een van onze enthousiaste en kundige TT-docenten afscheid moeten nemen. Na een ziekteperiode van een klein jaar is Kitty van Ditshuizen overleden op 9 mei 2025.

Het Van Praag Instituut heeft een eigen YouTube kanaal geopend, met een kort filmpje over TT in Hospice Alkmaar en gratis te downloaden visualisatieoefeningen als audiobestand. Deze zijn afkomstig van de eerdere reeks CD's Gezonde Verbeelding en bieden visualisatieoefeningen bij pijn, rond operaties, bij chemotherapie en voor ontspanning.

Ook in dit verslagjaar hebben we prettig en constructief samengewerkt met onze partners, zoals de V&VN afdeling complementaire zorg, het Consortium voor Integrale Zorg en Gezondheid (CIZG), het Trimbos Instituut en het Louis Bolk Instituut.

Namens het bestuur,
Martine Busch
directeur

juni 2026

ACTIVITEITENVERSLAG

1. DOELSTELLING

De doelstelling van de **Stichting Van Praag Instituut voor Mens en Toekomst** is:

- a) Het bewerkstelligen van een meer menselijke gezondheidszorg, waarin een holistische visie op de mens en op ziekte en gezondheid centraal staat.
- b) Het verbinden van standaardzorg met complementaire interventies en het versterken van professionals, vrijwilligers, mantelzorgers en patiënten, op weg naar integratieve nursing en integratieve medicine.
- c) Het ontwikkelen van onderwijsactiviteiten.

Het Van Praag Instituut heeft daar in dit verslagjaar 2025 op verschillende manieren en conform het beleidsplan invulling aan gegeven.

2. PROJECTEN

LICHT studie: Levensende met Inclusieve Culturele en Holistische Tradities

In 2025 is de LICHT studie van start gegaan, een samenwerking tussen het Trimbos Instituut, Stichting Pharos, het Van Praag Instituut en twee thuiszorginstellingen. Doel van de LICHT studie is inzicht krijgen in welke traditionele en complementaire zelfzorgmethoden mensen met een islamitische achtergrond gebruiken in de palliatieve fase en waarom. Wat zijn hun wensen en behoeften op dat gebied in relatie tot de zorg die zij ontvangen en welke instrumenten kunnen daarvoor ontwikkeld worden? In 2025 is gewerkt aan de literatuurstudie, zijn diverse focusgroepen met zorgprofessionals, experts en familie gehouden, en zijn de trainingen voor de co-onderzoekers bij de zorginstellingen voorbereid. De LICHT-studie loopt van 2025-2027 en wordt gefinancierd door ZonMw.

ComPaZIE studie: Complementaire zorg in de Palliatieve fase: doorontwikkeling, Implementatie en Evaluatie

2025 was het tweede jaar van de ComPaZIE studie, met als doel het implementeren van de handreiking Complementaire zorg in de palliatieve fase in vier ouderenzorgorganisaties en het krijgen van inzicht in het implementatieproces. Het is een participatief actie onderzoek waarin het Van Praag Instituut samenwerkt met het lectoraat persoonsgerichte palliatieve zorg van de Hogeschool Rotterdam, vier ouderenzorgorganisaties (Attent, Argos, Cedrah en Kalorama) en scholingsinstituut Kicozo. De externe projectbegeleider, die voor de duur van dit project in dienst is van het Van Praag Instituut, ondersteunt per zorgorganisatie een interne werkgroep en de 'interne coach'. In dit verslagjaar hebben de tweede en derde cyclus van het actieonderzoek plaatsgevonden. De ComPaZIE-studie wordt gefinancierd door ZonMw en loopt van 2024 tot december 2026.

AcuChem-studie: ACUpunctuur bij CHEMotherapie

2025 was ook voor de AcuChem-studie het tweede actieve jaar. Deze studie is een samenwerking tussen Van Praag Instituut, Louis Bolk Instituut, Jeroen Bosch ziekenhuis en het Diakonessenhuis Utrecht. Doel van de studie is tweeledig: enerzijds een pragmatische evaluatie van het effect van acupunctuur op met name neuropathie als gevolg van chemotherapie bij borstkanker en anderzijds het evalueren en bestendigen van de samenwerking tussen oncologen en acupuncturisten. In beide ziekenhuizen worden 60 patiënten geïncludeerd (30 in de acupunctuurgroep en 30 in de controlegroep) en voor elke locatie wordt samengewerkt met drie tot vijf acupuncturisten in de directe omgeving. De AcuChem-studie loopt van 2023-2026 en wordt gefinancierd door de NAAV, WAVAN, de NVA en de Triodos Foundation.

PLIMZ: Positieve Gezondheid, Leefstijl en Integrative Medicine in het Ziekenhuis

In 2025 is dit scholingsproject om medewerkers in het ziekenhuis praktische handvatten te bieden bij de drie bovengenoemde onderwerpen succesvol afgesloten. Het was een project van de Coalitie Leefstijl in de Zorg, ingesteld door toenmalig minister Kuipers van VWS om leefstijl een vast onderdeel van de reguliere zorg te maken. De coalitie had een looptijd van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2025. Martine Busch van het Van Praag Instituut was namens het Consortium voor Integrale Zorg en Gezondheid mede-ontwikkelaar en trainer van de PLIMZ leergang, die in 2025 in 16 ziekenhuizen (gedeeltelijk) gegeven is. In het Coalitie traject konden zorginstellingen ook opleidingsvouchers indienen, waarvan Martine Busch namens het CIZG mede-beoordelaar was.

Therapeutic touch

In 2025 zijn er – conform het geformuleerde beleid in 2024 – meerdere activiteiten uitgevoerd om TT meer bekendheid te geven, vooral in de ouderenzorg. TT is inmiddels terug te vinden in de Databank Erkende Interventies in de langdurige zorg van Vilans, dat een bijbehorend informatiekaartje heeft gemaakt over TT als goed beschreven interventie voor onrust bij dementie. Samen met een nieuwe flyer/infographic over TT in de dementiezorg geven wij deze mee aan bezoekers van verpleegkundige vakcongressen, die wij laten kennismaken met TT via een informatiestand en een gratis TT-behandeling. In 2025 zijn we aanwezig geweest op 12 congressen en hebben daar met een groep van 16 TT-vrijwilligers in totaal meer dan 300 bezoekers TT gegeven. In maart 2025 is een documentaire over ouderenzorginstelling Zorgbalans uitgekomen. Ook TT komt duidelijk in beeld. Het Van Praag Instituut was uitgenodigd bij de voorvertoning.

3. ONDERWIJSACTIVITEITEN EN TT-NETWERK

In 2025 zijn twee in company trainingen therapeutic touch gegeven en twee trainingen met open inschrijving op de nieuwe locatie in Utrecht. In enkele verpleeghuizen, een hospice, een netwerk van geestelijk verzorgers en bij de opleiding tot IM-zorgverlener (STIBIG) zijn workshops TT en centeren gegeven. Er zijn gastlessen complementaire zorg verzorgd bij de opleiding tot specialist ouderengeneeskunde (SOON), bij de opleidingen verpleegkundige neurologie en kinder-verpleegkundige (UMCUtrecht Academie), de vervolgopleiding tot pijnconsulent (HAN), de School for Integrative Medicine (SIM), Medische Opleidingen (Opleiding integrative medicine) en bij de nieuwe opleiding integrative nursing van de Academy for Integrative Medicine (AIM). Er zijn ook diverse presentaties en workshops gegeven op congressen, conferenties, en themabijeenkomsten.

TT-zorgverleners konden zich bijscholen op de *TT-Opfrisdag* en de studiedag *TT en Compassie*. Het team van TT-docenten is in 2025 tweemaal bijeen geweest voor een TT-docentendag. Nieuw dit jaar is het online TT-Café, een avondbijeenkomst voor TT-zorgverleners om met elkaar online TT ervaringen uit te wisselen en elkaar TT te geven. Het TT-Café heeft tweemaal plaatsgevonden en blijkt een gewaardeerde formule. Het streven is om elk kwartaal een TT-Café te faciliteren.

Het kwartaalmagazine TTWijzer is begin dit jaar 1x verschenen, als winternummer van 2024. Daarna is besloten om de TTWijzer – na 115 nummers – niet meer uit te geven. De druk- en portokosten van de TTWijzer stonden niet langer in verhouding tot de inkomsten. Daarmee is ook het TT Netwerk formeel beëindigd. Dit jaar hebben we voor andere, meer in de huidige tijd passende vormen van communicatie gekozen om TT-zorgverleners en andere geïnteresseerden op de hoogte te houden van TT-ontwikkelingen. Er zijn twee digitale nieuwsflitsen uitgestuurd en met de afdeling complementaire zorg van de V&VN zijn gesprekken opgestart om gezamenlijk een digitale nieuwsbrief uit te geven. In augustus 2025 is de nieuwe TT LinkedIn pagina gelanceerd, waarop voor TT relevante berichten gepost worden.

ORGANISATIE

Het Van Praag Instituut heeft een onbezoldigd bestuur dat uit drie personen bestaat:

- Mevrouw drs. K.S.M. Jurgens, voorzitter
- De heer prof.em. J.L.F. Gerding, penningmeester
- De heer H. van den Muijzenberg MA, secretaris

De dagelijkse leiding ligt bij de directeur, mevrouw M.E.H. Busch MA. Samen met 3 andere medewerkers is zij in dienst van de stichting.

Het Van Praag Instituut doet daarnaast een beroep op een team van 6 zzp'ers als therapeutisch touch docenten, 3 ZZP'ers voor de gastlessen complementaire zorg aan verpleegkundige vervolgoopleidingen, 1 ZZP'er op projectbasis voor de LICHT-studie en 1 ZZP'er voor de ondersteuning bij TT. Op de vrijwilligerspool van ± 16 zorgverleners kan een beroep worden gedaan voor het geven van TT op congressen.